

حقوق الأولاد

Al Khutbah 22

So Bandingan ko Kabnar o manga Wata sii ko Islam

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِ اللَّهُ
 فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
 وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى بِهِدْيِهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ... وَبَعْدُ:

فِيآبَادِ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ (الأنفال ٢٨)

وَقَالَ أَيضًا:

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرَّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَىٰ إِلَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ
 الضَّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ ءَامِنُونَ (سبأ ٣٧)

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastaīnuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahbihī wa manihtadā bihad'iyhi ilā yawmidd dīn... wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Wa'lamū annamā amwālukum wa awlādukum fitnatun wa annallāha indahu ajrun adhim.

(Al Anfal 37)

Manga oripn o Allāh, pd ko di mipndaraynon a bandingan ko Islam so kaosaya ko manga kabnar o manga moriatav sii ko Islam, sabap sa siran i mababaloy a tmbad a paganay ago sii kiran mapapalot so panginam ago so bobolos o kaphagingd a Islam.

So kiasiapa o Islam ko donia na aya dn a mala a bantak iyan na so kaziapa niyan ko manosia a skaniyan i piakalbi a kaadn ko liawaw o lopa, sa so kiapamondiong o kiapangadn iyan na inadn iyan so manosia a aya khiplapaln on o manga panonorat na skanian kon i amoran o donia a daporan o liaon, sabap sa di khasamporna so kiapangadn o di makamoayan ankai a kaadn a pnggalbk ko kazimbaa ko miangadn, sabap roo na piagiasa o Allāh [s.w.t] ankai a donia ago so langowan a madadalm on a kaadn sa sakodo ago pananding sankai a manosia ko kababaloy niyan a khalifah a pndato ko liawaw niyan.

Manga oripn o Allāh, so kasiapa ko moriatav na pd ko manga onayan a siniap o Islam, ko orian o kiasiapa niyan ko agama, orian iyan na so kasiapa ko ginawa, orian iyan na so kasiapa ko

moriataw, orian iyan na so kasiapa ko akal o manosia, orian iyan na so kasiapa ko tamok, giankai a manga shayi na manga onayan a di dn phakatindg so donia ago di pthagompia so kaoyagoyag o manosia odi siran masiap sa makamoayan siran, sa so kada iran na khaadn so kaantior ko kamamanosiai sabap san na siniap anan o Islam, sa aya pondiong iyan na so agama, ka kagia gianan i onayan o kibabatog o manosia, sa amay ka daa agama na da dn a maana o kaoyagoyag, sabap roo na amay ka khabinasa antaa ka khada so Agama Islam, na khorbann ankoto a manga shayi a makakababaan iyan, sa khorbann so ginawa na asar ka mapalihara so agama ka amay ka mada so agama na da dn a bali o ginawa, gioto i kinipaliogatn o Allāh [s.w.t] ko Jihad a phakatonay sa kakhasokar o kaoyagoyag o manosiya ogaid na kagia siyap ko agama na miapharo a kapatay niyan ko gii niyan kapakithidawa sa lalan ko Allāh [s.w.t]. amay pman ka aya khabinasa na so ginawa na khorbann on so kababaan iyan a so moriataw ago so akal antaa ka tamok.

Aya ibarat anan na o so ina a maogat a pmbawata na go tankda o doctor a kasasarigan a so kapmbawata iyan na phakatonay sa kapatay odi mabobos so ikaogat iyan, na aya kokoman iyan na khakorban so kaoyagoyag o ikaogat sa maphakalbi so kaoyagoyag o Ina sabap sa matatankd a maaadn so kaoyagoyag iyan a ina, na so kaoyagoyag o wata na di masisigoro o khaoyag antaa ka di. Sabap roo na so matatankd na phakaonaan so kaziapa on a di so di matatankd.

Manga oripn o Allāh, aya paganay a siap o Islam ko manga moriataw na inisogo iyan so kapangaroma a halal ka kagia gianan i okit ko kakhaadn o moriataw, na hiaman iyan so kazina ago so langowan a okit iyan ka kagia khasabapan ko kakhabinasa ankoto a moriataw, sa so siap o Islam na madodowa soko siap a kaadn ago siap a kapakada, aya ptharoon a siap a kaadn na so kaadna ko langowan a okit a khasabapan ko kakhaadn o moriataw sa nggolalan ko okit a piakay o Islam, na aya siap iyan a kapakada na so kiarna niyan ko langowan a shayi a phakatonay ko kakhabinasa ankoto a moriataw, sa inoln iyan so langowan a okit sa hiaman iyan so kazina, na hiaman iyan pn so langowan a okit a khasabapan on a datar o kisibayin ko babay a haros ago so kapanntngi ron ago so kimitiarain on sa adn a niat on a marata.

Sii ko kinisogoon o Islam ko kapangaroma na inisogo iyan pn so kapilia a ko babay a bilangataw a baraagama aadn a ilmo iyan ago pangkatan iyan ko bangnsa ka kagia palaya dn oto okit ago sabap o kakhaakdn o moriataw a mapia i bobolos, na sii ko sabala a katampar na inisapar iyan so kapangaromaa ko babay a darowaka ago so maratai parangay ago marata i pakatopo ka kagia so smpo na phagmbowat.

Manga oripn o Allāh, aya pagampaganay a kabnar o moriataw ko ama iyan na ipamili o mama so maphmomoriataw niyan sa mapia a babay a mapaginaina iyan, ka kagia kalalayaman a so bilangataw a bai na aya phakambowat a moriataw niyan na bilangataw a moriataw sa datar oto so kapatoa on, a o marata so ina na marata a phakambowat on a moriataw niyan, misabap roo na pitharo o maongangn a Mranaw a:

Anda zowa so lombay a di sii ko mirorang.

So kayo na sa dn sa bontal o paganay niyan praonn na amay ka makatoa sa mirorang na so phakasalono a raon iyan a lombay na datar iyan sa bontal ka isaisa a phoonan iran.

So kon so wata na aya katotonkopon ko pagns o ama iyan, maana a so ama na png'gmaw so manga smpo iyan ko moriataw niyan, sa tiankd anan o katao a (science) a so smpo na giimithotogalin ago pkhawarisan o manga moriataw. Miaaloy pn ko sabdan o Rasūlullāh [s.a.w] a:

Pamiliin iyo so oniin iyo (so mani a pphakapoon ko mama) ka mataan a so smpo na phagmbowat.

So biaksa a taribasok na katawan iyan so lompanag a lopa a pmbasokan iyan a mapia a lopa a masibokar a pthagorabongan on so pamomolan iyan, na so karoma a babay na babasoka anan a ron phamolaa o mama so oniin iyan na patoray ron a makapili sa mapia a salakob iyan.

Piharo pn o Rasūlullāh [s.a.w] ko sabdan iyan a:

Pananggilai niyo so Khadraud Dimman, na pitharo o manga sahabah niyan a: Antonaa i Khadraud Dimman hay Rasūlallāh [s.a.w] ? Na pitharo iyan a: So Mataid a babay a marata i smpo.

Gianan so katharo o manga kadaandaan a manga Mranaw a:

Ba dn mapoti mado a matimnag masnggi.

Apia sii ko donia a Binatang na di ran phamaroliann so masilm a otan a aya inthoan iyan na tai a ayam. Kattpngan a so tathaba a kabagabagas na igira inodowan a sapi odi na karabaw na so inodowan iyan na pagthoan a otan a masilm a gadong a mibibida ko bontal o manga otan a bontal a somisilm sabap ko timpla o tai a inthoan iyan, na wit anka on so ayam ka di niyan dn tathabn, ka katawan iyan a marata i pakapoon ankoto a otan a masilm, na o da anan panathaba o binatang na so pn so manosia.

So ina na siran kon i towanga a sa dn sa impit iyan na aya niyan dn bala, aya katharo o maongangn a Arab na:

الْأُمُّ مَدْرَسَةٌ إِذَا أَعَدَدْتَهَا أَعَدَدْتَ شَعْبًا طَيْبَ الْأَعْرَاقِ

So ina na paganadan a igira miapagiassa sa iyasa a mapia na mapagiassa aka a pagtaw a mapiyai smpo.

Manga Muslim, andai kaadn o darodopa a mapia sa maadn so moriataw na kabnar iyan a wata a bthowan skaniyan o ama iyan sa ingaran a mapia a khabaloy a miphagandisan iyan ko salakaw di salakaw ka so kapia o ngaran na pphakasogo ko taw sa kapphamawia niyan ko ingaran iyan a mapia. Sa datar oto so kaklida on a so ingaran a marata na pkhasabapan ko kapznong o wata a khangaran on, sa mlimpnong ko kassmpanga niyan ko manga sarza iyan a khasabapan ko kapmbgok iyan sa phatay so mnang iyan na izondong iyan so badbad iyan, sa khatarima iyan so kapakadadapanas taman sa mabaloy a waraan iyan na mikagm dn ko latay o kadapanas na gioto dn so samporna a kadadas. Pitharo o maongangn a Arab a so Al Mutanabbi' a:

مَنْ يَهْنُ يَسْهَلُ الْهَوَانُ عَلَيْهِ وَلَيْسَ لِحَرْحِ بِمَيْتِ إِيْلَامُ

Sa taw a romondan na makalbod on so kaprondarondan, na da dn a rarad o kasakit o pali san ko mian'nggaw a bankay

Miapanothol a sii ko masa o Umar Bin al Khattab a Khalifah o manga Muslim, na adn a di khabakoratan a marata i lalag a mama ko ingd na piakisomaria o Umar o ino marata i saatan ko manga taw, na pitharo iyan a aya sabap iyan na kagia si ama iyan na inibtho niyan on so ingaran a “Mnggat” a marata a ingaran, na da niyan pn pamiliin sa mapia a babay a mapaginaina iyan, sa ba adn a nanayawn ka a phakapoon ko Mnggat a mapia a galbk, a salakaw ko gii niyan kazowara ko manga tai a sapi. Na pitharo o Umar a onai niyo lomphad si ama iyan ko da on pn kalphadi ka skaniyan i sabap o kiabinasa o wata iyan.

Manga oripn o Allāh, andai kaipos o pito gawii na akikaan iyan sa sombalian iyan sa kambing, ago pakiritan iyan ko kasasarigan a babay a pariritan sa wata amay ka di maparo oba maritan o ina iyan sabap ko kaadn o sndod, sa pagiasaan iyan so pagpr iyan ago so nditarn iyan, ka an thagompia so kaoyagoyag iyan a kaniniawai ago kalalawasi.

Na andai kisampay niyan ko pito ragon a omor na sinanadn iyan ko kazambayang, ago pakasombakn iyan ko katao ko Agama Islam, ago so manga katao sa doniya a khabaloy a taw a mangompia i pamikiran ago katharo ago galbk. Sii ko kipzoratr iyan ko ingaran iyan ago so kipmbangnsaan on na sii dn khibangnsa ko ama iyan, sa aya niyan maphagapilido, sa di ron

khapakay so kabangnsa ko salakaw a ama ka inisapar oto o Allāh [s.w.t], ka khasabapan ko kakhabinasa o bangnsa ago so posd a giiprprphdn, sa phakasold so mananangga ko pamilia a di ron pd.

Pitharo o Rasūlullāh [s.a.w] a:

So thito a wata o taw na so inimbawata o karoma niyan ko dmpas o kiakharomai, na bagian o babay a darowaka so ator, maana a pradiamn ko kaziksa on.

Manga oripn o Allāh, so kasiapa ko moriataw na tanto a mala a kinisogoon on o Islam, sabap sa amay ka di masiap na khararadan o manga shayi a makaliliot on a khasabapan sa kakhada iyan ko pakaasal a waraan (fitrah) a inadnan on o Allāh [s.w.t] so kaphlolobaa niyan ko Kadnan iyan, ko kapasadan iran ko katatago pn o manosia ko donia a kolpong, a piakizaksian kiran o Allāh [s.w.t] a skaniyan i Kadnan iran. Pitharo o Rasūlullāh [s.a.w] a:

Langowan a inimbawata na giiimbawata ko waraan a kamomuslimi (Fitrah) na so mbala a loks iyan na khabaloy ran skaniyan a Yahudi, odi na khabaloy ran a Nasrani, ago khabaloy ran a Majusi.

Sii sankoto a hadith na da niyan aloya o ba so mbalaa loks na khabaloy ran a Muslim, aya sabap oto na kagia Muslim skaniyan sa pakaasal ko kinimbawataan on sabap sankoto a waraan (fitrah). Samanan na miatankd a so makaliliot ko wata na aya on pphakadadag sabap ko rarad iyan sankoto a wata, sa tiankd o manga ulama ko kazinanad, a so makaliliot a manga nganin na mala a rarad iyan ko kaoyagoyag o taw.

Miakanggonanao pn ankanan a hadith, sa aya bo a agama a thito na so Islam, sa so agama a Yahudi imanto ago so Nasrani antaa ka Majusi na pimbago anan a di bnar, ka aya agama a thitho na so igaganat sa dalm a kandang na gianan so Islam. Gianan i sabap a sii ko Christianity na inadn iran so Baptism a phkawingn ko taw so agama a Nasrani, karina sa kna o ba skaniyan Nasrani ko kinimbawataan on, na so Islam, na igaganat sa dalm a kandang ko pakaasal o fitrah.

Manga oripn o Allāh, paliogat ko ama ago kabnar o manga wata a kipaginontolann iyan ko manga wata iyan sii ko kabaya ago gagaw ago so kapammgay, ka amay ka di anan masiap na khasabapan sa mala a rarad a khaoyag iyan so dnki ago so siig sii sankoto a magariari sa so mibibida na pkharata a ginawa niyan na priitn iyan so pagari niyan a pakalalawann o ama iyan, sa datar o mianggolawla ko manga wata o Ya'qub a so magariari a manga wata iyan sa isa ka inaan na riniit iran so Yusuf a pagari ran sa isa ka inaan sabap ko kapkhailaya iran on sa so ama iran na pakalalawann iyan ko kapkhababayai niyan on. Sa miakatonay oto sa kaiologa iran on kolandng o paridi, sa onga oto o siig iran ago so dnki ran on sabap ko kapakaa-adiadia on o ama iran. Pitharo o Allāh [s.w.t] ko kapphanotola niyan kiran a:

إِذْ قَالُوا لِيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا نَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ
(يوسف ٨)

Gowani a tharoon iran (so manga wata o Ya'qub) a sangat dn a so Yusuf ago so pagari niyan (a so Binyamin) na lbi a pkhababayaann sii ko ama tano a di ski tano, a ski tano na sagorompong a mabagr (sabap ko kadakl iran a magariari a isa ka inaan) mataan a so ama tano na madadalm sa kariribat a mapayag (Yusuf 8).

Manga oripn o Allāh, samanan na miatankd a so moriataw na adn a kabnar iyan a tiankd o Islam a patot ko manga ama ago so manga ina a kasiapa iran on, sa inaloy o hadith o Rasūlullāh [s.a.w] a amay ka so ama na kabaya iyan a kaphiapiiai ron o manga wata iyan na patot a kaphiapiiai niyan kiran sa aya toos ko kaphiapiiai ko moriataw na so kipamiliin on o ama iyan sa maphaginaina iyan a mapia a bai a kasasarigan.

Matatankd a so wata na di niyan khabalasan so loks iyan ko manga karomasayan a kiasagadan iran ko kiapagoyagoyaga iran on ko kaito iyan, sabap roo na aya kakhabalasi o wata ko loks iyan na so kaphiapiai niyan mambo ko wata iyan amay ka skaniyan i mabaloy a ama, ka so wata iyan na lalakaw dn ago sompat o rarad o ama iyan, ka sa dn sa kapkathoton iyan ko manga apo iyan na misosompat on dn ago rarad iyan oto a gioto so bangnsa a lomlagaday ko kaoyagoyag o pamilia.

Manga oripn o Allāh, giankoto a biatia tano kagia a dow a ayat a katharo o Allāh [s.w.t] a:

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ (الأنفال ٢٨)

Aya pd a maana niyan na:

Go knala niyo a mataan a so manga tamok iyo ago so manga wata iyo na tpng (tioba) rkano, na mataan a so Allah na adn a a matatago on a balas a lbi a mala (Al Anfal 28)

Sii sankanan a ayat na biathk iyan a so manga nganin a pkhababayaanan o manosia ko kibabatog iyan a so tamok iyan ago so manga wata iyan na bialoy ron o Allāh [s.w.t] a tpng, ka pagilayin iyan o khisonkad iyan so tamok iyan ago so kazinanada niyan ko moriataw niyan sii ko kabaya iyan, a so kabaloy o langowan a galbk o taw a simba a miphanonoat iyan ko kabaya o Allāh [s.w.t].

So ika dow a ayat na so kiatharoa niyan sa:

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ عِندَنَا زُلْفَىٰ إِلَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ الضَّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرَفَاتِ ءَامِنُونَ (سبأ ٣٧)

Aya pd maana nan na:

Go kna o ba so manga tamok iyo go di pn so manga wata iyo i ba kano iran khipakarani sii Rkami sa kadazg, inonta sa taw a maratiaya ago nggalbk sa mapia ka siran oto na rk iran so balas a satakp sabap ko pinggalbk iran, ago siran na sii ko manga bilik ko sorga na madadalm siran on a somasarig siran sa da dn a kagiagia iran on (Saba' 37)

Sii sankanan a ayat na maliwanag a kiatharoa niyan sa so tamok ago so manga wata na di khabaloy a lalan ko kapakasorga ko maori a alongan amay ka mada so paratiaya ko Allāh [s.w.t], ago so kanggalbk sa mapia, aya paratiaya na so kinggolalann ko nm rokn o paratiaya, na aya galbk a mapia na so kanggalbka ko lima rokon o Islam, gianan i mababantak ankanan a ayat a inosay tano, sa anda dn i kaparatiaya o manosia, na khabaloy niyan so tamok iyan ago so manga wata iyan a lalan iyan ko sorga, amay ka iokit iyan ko lalan a piayag o Islam, sabap sa so miaratiaya a thito na khabaloy niyan so langowan a galbk iyan a simba a khikowa niyan ko limo o Allāh [s.w.t] a gioto i khisold iyan ko sorga o Allāh [s.w.t].

Manga oripn o Allāh, pangnin tano ko Allāh [s.w.t] a balowin tano niyan a pd ko manga taw a pphamakin'gn iran so katharo na phagonotan iran so lbi ron a mapiya.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَاسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.

DOWAA KO IKA DOWAA A KHUTBAH

Manga oripn o Allāh, mangndod tano ko **Allāh** ago magapas tano ron sa mamangni tano ron sa rila.

Ya **Allāh**, mapapadalm kami imanto sa ngkai a walay ngka sa pantag sa giiami rka kazoasoata na rilai kami ngka ago rila ingka so manga loks ami ago rila ingka so kadandan o manga muslim so miyamatay kiran ago so oyagoyag kiran,

Ya **Allāh**, pakabagr angka so paratiyaya mi rka ago ompiya ngka so btad ami sa baloy angka so imanto ami a mapiya a di so kagai ami, na so mapita ami na mapiya a di so imanto ami,

Ya **Allāh**, kalimoon ka mingka ago lindinga kami ngka sa awata kamingka ko manga sakit ago piya angka so pphangasakit rkami, ago pakabayad angka so makambabayadan rkami, na pakakhawasa angka so manga mrmr rkami, na pakandiyakat angka so manga kawasa rkami, na timo angka so kasasagomparak ami, na bagr angka so malobay rkami, na ayon ingka so manga dato ami sa aya manggalbk iran na so kamapiyaan ami ago so Islam,

Ya **Allāh**, pakadaag angka so ronda o **Islam** sa madaag ami so manga ridoay o agama ngka sa tatap angka so manga palo ami sa maydan ago bgan ka rkami a limo a makapagintaw kami ko agama ngka ago mapakatindg ami so parinta Islamiyyah ko manga poso ami a go sii ko manga ingd ami.

Ya **Allāh**, tabangi kami ngka ko kaptadmi ami rka ago so kapiya o kapzimbaami rka, Ya Allah, pakiilayin ka rkami so bnar na dograan ka rkami so kaonoti ami ron, na pakikilalan ka rkami so batal, na dograan ka rkami so kapanangilai ami ron.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

Ya **Allāh**, bgi kami ngka ko doniya sa mapiya ago sii ko akhirat sa mapiya ago lindinga kami ngka ko siksa ko naraka.

Ya **Allāh**, kalimoon ka so Nabi ami a Muhammad ago so manga pamiliya niyan ago so manga sahabah niyan sa kalangolongan iran, wal hamdulillahi rabbil alamin.

Aqimus salah.....